

BIBLIOTECA ROCA UMBERT. Granollers, Juliol 2012

Preguntes i respostes que es van generar al llarg de la sessió de laboratoris del juliol 2012

(informació recollida per Sílvia Fernández, del Bib.Botó)

OBJECTIUS, FILOSOFIA I VALOR DIFERENCIAL

Preguntes proposades:

A banda de molts bons objectius culturals, arribem a contribuir directament al fet lector?

Com podem treballar amb els altres usuaris (famílies, nois i noies amb dificultats especials...)?

Les famílies a qui adresem els laboratoris no vindrien a la biblioteca ni farien préstecs si no en féssim?

Quina relació tenen els laboratoris amb la filosofia pedagògica de Reggio Emilia?

Podem trobar altres aliats de la família per a aquells que no la tenen com a suport?

Volem pares i mares que no vinguin a treballar?

Reflexions:

- Més que fer lectors d'aquells que no ho són, el que aconseguim és fer avançar aquells que ja són lectors. Arribem a gent amb una certa disposició, i els convertim en millors lectors o en lectors més diversos.

- Participar en els laboratoris no vol dir que de cop hagi de llegir més, sinó que des dels laboratoris donem un plus vivencial: experimentem, compartim... donem l'oportunitat de viure una experiència a partir d'un llibre, un poema, una història...

- Els nens aprenen a mirar-se els llibres amb una altra perspectiva, van més enllà. Els llibres esdevenen més que objectes bidimensionals.

- Els laboratoris faciliten la sorpresa i la descoberta.

- Els laboratoris mostren la diversitat del fons de la biblioteca. En lloc de classificar els llibres, els desclassifiquem, busquem vincles diferents entre ells, i això també contribueix al procés creatiu que succeeix al voltant de l'experiència del laboratori.

- Els laboratoris permeten una implicació molt activa de les famílies en els llibres. No en són només els receptors passius, sinó que tenen el plus vivencial.

- Les famílies que vénen potser sí que tenen un cert interès cultural, però això no garanteix que ells sols accedissin a llibres que trenquen els estereotips, llibres diferents, que són els que s'intenten donar a conèixer durant els laboratoris.

- Intentem crear moments molt especials que quedin en el record.

- En veure els nens interactuant amb els llibres, els pares (i cada vegada més els mestres també) perden la por a presentar llibres diferents, especials.

- Hem d'aconseguir trobar estratègies per aconseguir "mentors" per als nens que no tenen un acompanyament de les famílies.

- Per arribar a col·lectius amb dificultats hauríem de poder connectar amb algú que exercís d'intermediari.

ESPAIS

Preguntes proposades:

Com fer laboratori si a la biblioteca no hi ha espai físic suficient?

Quan tenim una biblioteca mal insonoritzada, com podem trobar l'espai idoni per conviure amb tots els usuaris?

En les biblioteques petites: com podem enfocar-ho? I en el cas de professionals que treballen sols (biblioteques unipersonals)?

Si la biblioteca no té un espai específic per fer tallers, podem fer laboratoris?

Com aconseguir una bona convivència entre els usuaris de la biblioteca en la realització dels laboratoris?

Reflexions:

- L'atmosfera i els detalls ens ajuden a apropar les lectures.
- L'ambientació és clau per crear i facilitar l'atmosfera creativa.
- No és imprescindible tenir un espai molt gran; és més important saber crear l'ambient adequat.
- És important que l'activitat no es desenvolupi només en l'espai de tallers, sinó que estigui relacionada amb la sala infantil, que no en quedi desvinculada. Una idea és fer-ho com a Granollers, on tots els laboratoris s'inicien en un racó de la sala infantil per passar després a la sala taller.
- Podem valorar els avantatges i els desavantatges de fer els laboratoris dins la sala infantil.
- Hi ha elements externs de distracció.
- No només és important l'ambientació dins l'espai del laboratori, sinó que cal que allò que creem en l'espai de tallers contami ni la sala de la biblioteca.
- Reggio Emilia ha treballat molt l'ambientació i la preparació dels materials que s'utilitzaran durant la sessió
 - > pensar, sentir i fer (pedagogia Waldorf)
 - > Rodari
 - > altres pedagogies que han treballat la creativitat i la infància per tal de dotar els laboratoris d'aquesta profunditat, d'aquests idearis. Els fonaments de les cases no es veuen, però aguanten tota l'estructura.
- És difícil treballar el tancament final, perquè els infants acaben en diferents moments i es dispersen, però seria bo que hi hagués una conclusió comunitària.
- Per tal d'adequar l'espai també és important que la direcció doni suport a aquestes activitats (si cal tancar una sala, si cal que falti un bibliotecari perquè està fent l'activitat...).
- És important la periodicitat.
- Les activitats són transformadores de l'espai (possibilitat de transgredir durant una estona). Per exemple, es pot intervenir físicament en l'espai; transgredir algunes normes establertes és un altre estímulo.

EL PERFIL DEL CONDUCTOR

Preguntes proposades:

La persona que dinamitza els laboratoris ha de ser bibliotecari o bibliotecària?
El conductor o conductora pot ser qualsevol o ha de tenir una gran dosi de creativitat o formació artística concreta?

Reflexions:

- El conductor ha de ser capaç d'entusiasmar, de contagiar passió per la lectura.
- Potser el conductor ha de donar pautes tècniques, però no dirigir excessivament el desenvolupament del procés creatiu.
- L'ha d'apassionar ser conductor, i ha de creure's que val la pena. Ha de convèncer la direcció abans que les famílies.
- El conductor ha d'estar obert a contaminar la biblioteconomia (positivament) d'altres disciplines.
- És important la formació que té la persona que condueix els laboratoris.
- No és imprescindible que el conductor sigui bibliotecari; pot ser algú extern, però llavors hi ha d'haver una relació molt estreta amb la persona que treballa a la biblioteca.
- Cal un coneixement del material amb què es treballarà (llibres), un coneixement de pedagogia i treball amb els infants, una voluntat conscient de voler experimentar i intentar transmetre, i entrenar el cervell a no pensar rutinàriament.
- Ha de tenir la mida justa de saber dirigir, de saber transmetre els coneixements o tècniques, però amb una habilitat que sembli que no t'està dient el que has de fer, sinó que t'està guiant. No ha de ser el protagonista, sinó portar la gent pels camins que vol que recorrin.
- Perills en què pot caure:
 - dirigir massa.
 - buscar l'espectacularitat per sobre d'altres coses.
 - donar massa importància a la part plàstica (al resultat, i no al procés)
- És important que tot el procés quedi documentat, enregistrat, redactat, fotografiat... per poder reflexionar, millorar, canviar i difondre amb vista al futur.
- Cada laboratori ha trobat la seva veu pròpia, segons la personalitat del conductor. És un repte personal, un acte de creativitat molt personal de cadascun dels conductors.
- Els conductors poden venir d'esplais, escoltes, lleure, historiadors de l'art, museus, psicologia, artteràpia, música... tots són diferents perfils possibles d'un conductor.
- Són importants els espais d'intercanvi i formació per a les persones que condueixen laboratoris.

METODOLOGIA, PROCESSOS I RESULTATS

Preguntes proposades:

Com es treballa la difusió dels laboratoris?

Com sensibilitzar els responsables de la biblioteca amb vista a realitzar laboratoris?

Hi ha una periodicitat que creieu que sigui més idònia? Perden força els laboratoris si només es fan un cop l'any, el trimestre...?

Pot ser una activitat independent o ha de tenir continuïtat temàtica?

És possible repetir els tallers o replicar la feina feta per altres conductors en altres laboratoris?

Reflexions:

- Hi ha temes que donen més de si i altres que poden obligar-nos a forçar la màquina. Segons la possibilitat que trobem a cadascun dels temes, podrem fer un o més laboratoris al voltant d'aquell tema.

- La periodicitat ideal podria ser un cop al mes. Més és massa bèstia, i massa poc... potser perd continuïtat, però les condicions de cada biblioteca són diferents. S'ha de buscar allà on podem arribar.

- L'objectiu ha de ser molt específic, perquè si no corres el perill que tot quedi molt diluït i no s'entengui res.

- És important d'aprofitar el material que altres laboratoris ja han fet, i aportar el toc personal.

Hauríem de disposar d'una plataforma virtual per poder intercanviar materials, experiències, dubtes, etc.

- Pel que fa als objectes resultants, s'ha de decidir si s'ho emporten o no s'ho emporten; s'ho volen emportar, però cal que quedi alguna cosa a la biblioteca. Si queda a la biblioteca, tornen a ensenyar-ho a familiars i amics, i senten més seva la biblioteca. Es pot combinar.

- L'ideal és que hi hagi dues persones que puguin treballar plegades en l'elaboració dels laboratoris, tot i que una persona també ho pot fer, especialment si aprofita el treball fet per altres laboratoris.

AVALUACIÓ

Preguntes proposades:

Com treballar l'avaluació dels pares i dels nens?

Com fer entendre les famílies que cal deixar experimentar i no pensar només en el resultat?

Quins processos d'avaluació i criteris podem utilitzar?

Quantitativament podem comptar les famílies, però com s'avalua la qualitat?

Reflexions:

- És important recollir l'avaluació dels assistents per intentar millorar.
- Es pot fer una avaluació que sigui també part de la creativitat.
- Es pot avaluar el préstec dels llibres que es presenten durant el laboratori.
- Més enllà de xifres, podem avaluar la qualitat a partir d'enquestes? Què demanem, com? Necessitem materials per avaluar.
- Potser es podria tenir un llibre de visites, un quadern del laboratori on les famílies deixin les seves impressions.
- Si ho demanem per correu electrònic, cal tenir present tot el tema de dades personals.
- Potser ens fan por les avaluacions: que siguin massa dolentes, que posin en dubte coses fonamentals que per a nosaltres no són negociables, o que siguin massa bones (que tot sigui "perfecte").
- Hi ha d'haver un *feedback*, però és difícil trobar el canal per rebre'l.
- Cal que la gent no hagi d'avaluar immediatament després d'haver acabat, sinó que hi hagi un espai per tenir temps per reflexionar i pensar sobre l'experiència del laboratori. Potser una enquesta a través del bloc o animar a les famílies a escriure comentaris a les entrades del bloc.

Conclusions: alguns trets diferencials dels laboratoris

- Creen moments especials.
- Permeten perdre la por i acostar llibres especials i diferents a les famílies.
- El llibre és el punt de partida i el d'arribada. La font d'inspiració és el llibre. És important l'estona de lectura compartida, i cal que no falti el moment de relació entre infant, adult i llibre.
- En un taller l'important és el producte. En el laboratori, l'important és el procés, és el passeig que fem al voltant dels llibres, experimentar, viure.
- La bellesa de la presentació: tota l'experiència del laboratori ha d'aportar valor. La manera com es presenta també és el tret diferencial. Importància dels detalls.
- Es crea una relació de confiança amb el personal de la biblioteca.
- Hi ha d'haver un component de sorpresa: el participant ha de venir amb una certa disposició d'esperit, i el moderador ha de saber com preparar aquesta disposició.